

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань цифрової трансформації

4 вересня 2024 року

Веде засідання голова Комітету КРЯЧКО М.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати України, запрошені ми починаємо вже засідання. Я прошу за відсутності Сергія Ларіна підрахунок голосів Сергія буду просити тоді. Нам потрібно проголосувати порядок денний, що був надісланий вам раніше.

Прошу голосувати. Хто – за? Проти?

ШТЕПА С.С. 4 – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 4 – за.

Я хотів би ще проголосувати... Останнє питання буде. Буде, буде.

Я хочу змінити розгляд питань, черговість і прошу питання друге розглянути останнім. Якщо не проти, прошу проголосувати.

Хто – за? Проти?

ШТЕПА С.С. 4 – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переходимо до першого питання порядку денного. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування Національної системи конфіденційного зв'язку та Національної електронної комунікаційної мережі (реєстраційний номер 10273) поданий Кабінетом Міністрів України, друге читання).

Я прошу до доповіді Сергія Штепу.

ШТЕПА С.С. Шановні колеги, доброго дня! Законопроект №10273 доопрацьовано комітетом з врахуванням пропозицій та зауважень, які надійшли до тексту прийнятого в першому читанні.

Результатом розгляду пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи була підготовлена порівняльна таблиця законопроекту до другого читання, яка містить 20 пропозицій і поправок. З них пропонується 10 врахувати, 2 врахувати редакційно і 8 відхилити. Якщо у колег немає додаткових зауважень, то пропонується таке рішення комітету:

Перше. Підтримати порівняльну таблицю підготовлену до другого читання проекту №10273 саме в запропонованій редакції.

Друге. Рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування Національної системи конфіденційного зв'язку та Національної електронної комунікаційної мережі (реєстраційний номер 10273), поданий 20 листопада 2023 року Кабінетом Міністрів України, прийняти в другому читанні та в цілому як закон у запропонованій комітетом редакції з необхідними техніко-юридичними правками.

Третє. Доповідачем від комітету під час розгляду законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити заступника голови Комітету з питань цифрової трансформації Сергія Штепу, тобто мене.

Дякую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію.

Пропонується підтримати рішення та проголосувати.

Хто – за? Проти? Утримався?

ШТЕПА С.С. 3 – за. 1 – утримався.

_____ . Я – за.

ШТЕПА С.С. 4 ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Рішення прийнято.

Ми переходимо до другого питання порядку денного. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо приведення у відповідність з міжнародними стандартами відповідальності юридичних осіб за вчинення корупційних кримінальних правопорушень (реєстраційний номер 11443), поданий народним депутатом України Сергієм Іонушасом та іншими, та альтернативний до нього проект реєстраційний номер 11443-1, поданий народним депутатом Владленом Неклюдовим.

Я хотів би звернутися, Неклюдов є? Не буде його.

Шановні, я доповім по цьому питанню. Метою прийняття законопроектів 11443 та 11443-1 зазначено забезпечення виконання Україною взятих на себе зобов'язань з імплементації Рекомендації Ради Організації економічного співробітництва та розвитку щодо боротьби з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних ділових операціях.

До законопроектів надійшли зауваження і пропозиції від Міністерства цифрової трансформації, яке пропонує доопрацювати проект, виключивши

положення щодо неможливості набуття статусу резидента Дія.City з переліку тимчасових обмежень діяльності юридичної особи, запропонованої проектом закону статті 96¹⁰⁻¹.

Підкомітет підтримує зазначені пропозиції Мінцифри та пропонує доопрацювати законопроекти, а також виключити відповідні зміни у Законі України "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні".

Враховуючи вищезазначене, підкомітет пропонує підтримати висновок комітету до законопроекту та прийняти таке рішення:

Перше. Рекомендувати Комітету з питань правоохоронної діяльності врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки та розгляду проектів Законів 11443 та 11443-1.

Друге. Направити висновок комітету про розгляд зазначених законопроектів до Комітету з питань правоохоронної діяльності.

Колеги, я прошу підтримати та проголосувати. Хто – за? Проти? Утримався? Дякую.

ШТЕПА С.С. 4 – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рішення прийнято.

Наступне питання. Проект Закону про внесення зміни до Закону України "Про публічні закупівлі" щодо приведення у відповідність з міжнародними стандартами відповідальності юридичних осіб за вчинення корупційних кримінальних правопорушень (реєстраційний номер 11445), поданий народним депутатом Сергієм Іонушасом та Дмитром Наталухою, я також доповім з цього питання.

Проектом пропонується внести зміни до Закону "Про публічні закупівлі", про відмову учаснику в участі в процедурі закупівлі, якщо до нього застосовано додатковий нефінансовий захід кримінального правового характеру, передбачений статтею 96¹⁰⁻¹ Кримінального кодексу України. Такі заходи пропонується внести проектами, те, що було раніше, я зазначав, 11443 та 11443-1, які ми щойно розглянули.

У своєму висновку до законопроекту Мінцифри зазначає, що прийняття законопроекту 11445 у запропонованій редакції підтримується лише за умови врахування позиції Мінцифри до законопроектів, реєстраційні номери 11443 та 11443-1, стосовно виключення положення щодо неможливості набуття статусу резидента Дія.City з переліку тимчасових обмежень діяльності юридичної особи. Також законопроект потребує доопрацювання в частині визначення, яким саме чином замовники можуть перевіряти інформацію про застосування/незастосування до учасника

процедури закупівлі додаткового нефінансового заходу кримінально-правового характеру.

Враховуючи вищезазначене, я прошу підтримати рішення, такий висновок. Перше, рекомендувати Комітету з питань економічного розвитку врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки та розгляду проекту Закону 11445.

І друге, направити висновок комітету про розгляд зазначеного законопроекту до Комітету з питань економічного розвитку.

Колеги, я прошу підтримати рішення та проголосувати. Хто – за? Проти? Утримався?

Рішення прийнято.

ШТЕПА С.С. 4 – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Одноголосно.

Так, ми йдемо далі. Проект Кодексу про адміністративні проступки (реєстраційний номер 11386), поданий народним депутатом України Дмитром Припутнем та іншими.

Я прошу до доповіді Сергія Штепу.

ШТЕПА С.С. Шановні колеги, проект Кодексу України про адміністративні проступки (реєстраційний номер 11386), як зазначено в пояснювальній записці, розроблено з метою створення умов для забезпечення правопорядку в суспільстві та реалізації принципу верховенства права в адміністративних відносинах, що виникають між фізичними і юридичними особами, з одного боку, та публічною адміністрацією (органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими і службовими особами), з іншого боку.

До законопроекту надійшли зауваження і пропозиції з Мінцифри стосовно проведення його до положень у відповідність до вимог Закону України "Про електронні комунікації" та у відповідність до вимог Закону України "Про публічні електронні реєстри". Про недоцільність прийняття проекту Кодексу України про адміністративні проступки в запропонованій редакції саме висловилося НКЕК. Проектом КУоАП зокрема статтями 377-*(type)*379 передбачена відповідальність за правопорушення у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектру. Водночас в зазначені статті проекту КУоАП не враховують редакцію Закону України "Про електронні комунікації". Комітет наголошує на тому, що в передбаченому законопроекті є підхід щодо виключення зі спеціального законодавства в

сфері електронних комунікацій та радіочастотного спектру, а саме Закон України "Про електронні комунікації" норми, що регулюються питання застосування НКЕК адміністративних господарських санкцій (штрафів) та інших заходів впливу є неприпустимим оскільки такий підхід нівелює цілий комплекс заходів покликаний забезпечити ефективне здійснення державного нагляду щодо виявлення та запобігання порушення вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства у сферах електронних комунікацій і радіочастотного спектру. Більш детальні пропозиції, зауваження до законопроекту були викладені в проекті висновку і додатку до нього, який ми з вами отримали на електронну пошту.

Враховуючи наведене пропоную підтримати висновок до законопроекту і прийняти таке рішення комітету:

Перше. Рекомендувати Комітету з питань правоохоронної діяльності повернути законопроект (реєстраційний номер 11386) суб'єктам праву законодавчої ініціативи на доопрацювання з метою врахування висловлених істотних зауважень та пропозицій.

Друге. Направити висновок комітету про зазначений законопроект до Комітету з питань правоохоронної діяльності.

Дякую. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій.

Є пропозиція підтримати рішення, що було озвучено, та проголосувати. Хто – за? Проти? Утримались?

_____. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Рішення прийнято.

Наступне питання. Проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про охорону культурної спадщини" та інших законів щодо вдосконалення механізмів захисту культурної спадщини та відповідальності за порушення законодавства про охорону культурної спадщини" (реєстраційний номер 11459), поданий народним депутатом України Миколою Бабенком та іншими.

Я прошу Вікторію Подгорну до слова.

ПОДГОРНА В.В. Добрий день, шановні колеги. Це дуже-дуже важливий законопроект, я б сказала, довгоочікуваний особливо суспільством, яке звертається, є дуже багато звернень, і ми з вами писали і громадяни по руйнуванню культурної спадщини і в Києві, і у Львові, багатьох містах

України. Мотивом законопроекту 11459 є посилення відповідальності за порушення законодавства про охорону культурної спадщини, що прирівнювала б встановлені законодавством санкції з масштабом порушень і убезпечило в майбутньому втрату об'єктів культурної спадщини.

Законопроектом вносяться зміни в статтю 21 Закону України "Про охорону культурної спадщини", що передбачає збирання відомостей про примусове відчуження або викуп пам'яток. Такі відомості підлягають оприлюдненню в формі відкритих даних у розумінні Закону України "Про доступ до публічної інформації". Також зміни вносяться в статтю 44 Закону України "Про охорону культурної спадщини", де вказана стаття передбачає відповідальність юридичних осіб за порушення законодавства про охорону культурної спадщини. Відтак орган охорони культурної спадщини є розпорядником інформації у розумінні Закону України "Про доступ до публічної інформації", а відомості про притягнення юридичних осіб до такої відповідальності за порушення законодавства про охорону культурної спадщини підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, тому і пропозиція оприлюднювати вищезазначену інформацію у формі відкритих даних на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних.

Враховуючи наведене, пропоную підтримати висновок до законопроекту та ухвалити. Рекомендувати Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки та розгляду законопроекту, реєстраційний номер 11459. Друге, направити висновок про розгляд зазначеного законопроекту до Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики.

Дуже прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вікторія.

Є пропозиція підтримати рішення, що було озвучене, та проголосувати. Хто – за? Проти? Утримався?

Дякую. Одноголосно прийнято.

Ми переходимо до наступного питання. Проект Закону про засади державної демографічної політики (реєстраційний номер 11424), поданий народним депутатом Миколою Княжицьким та іншими, та альтернативний до нього законопроект про основи державної демографічної політики в Україні (реєстраційний номер 11424-1), поданий народним депутатом Галиною Третяковою.

Я хотів би запросити до слова Миколу Княжицького. Миколо, прошу вас.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дуже дякую.

Отже, я зробив порівняльний аналіз двох законопроектів, щоб звернути увагу на те, чим вони відрізняються, які особливості мого законопроекту. Вони мають схожі цілі, але різні методи їхнього досягнення, тому що я пропонував, що це має бути міністерство демографії, яким по суті управляє віцепрем'єрміністр, в альтернативному законопроекті формування і реалізація покладається на ЦОВВ, фактично на окреме міністерство, можна умовно його назвати міністерство демографії.

Значить, в чому відмінність? На відміну від первісного законопроекту альтернативний передбачає утворення національної демографічної агенції, тобто йдеться про ЦОВВ, яке не має статусу міністерства, а отже відповідно до статті 16 Закону "Про центральні органи виконавчої влади" утворюється лише для виконання окремих функцій з реалізації демографічної політики.

Відповідно до статті 1 Закону про ЦОВВ міністерства забезпечують формування і реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, а інші центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики. Заниження ключового держоргану до статусу звичайного ЦОВВ має і інші недоліки. В першу чергу це несамостійний об'єкт, оскільки він має координуватись через якогось міністра, це стаття 18 Закону про ЦОВВ. При цьому в законопроекті не сказано, через якого міністра здійснюється координація.

По-друге, статус ЦОВВ не передбачає самостійного формування державної політики. Відповідно до статті 18 ЦОВВ саме відповідний міністр забезпечує формування первинної державної політики у відповідній сфері і контролює виконання агентствами. Показово, що ЦОВВ не може навіть приймати самостійно нормативно-правові акти. Окремо Закон про ЦОВВ такі повноваження надає виключно міністерствам, це стаття 15. Відповідно до статті 23 Закону про ЦОВВ агентства вправі видавати виключно накази організаційно-розпорядчого характеру.

Таким чином національна демографічна агенція, яка передбачається законопроектом, не може самостійно формувати і впроваджувати державну політику, ці повноваження закріплюються за міністерством. Також агенція не може робити координацію діяльності інших державних органів, адже вона сама з огляду на свій статус є об'єктом координації з боку інших міністерств. Наділення агенції повноваженнями, невластивими для ЦОВВ, як це передбачається альтернативним законопроектом, лише поглиблює суперечність в її потенційній діяльності.

Фонд відновлення демографічного потенціалу України і фінансування державної демографічної політики – це є в моєму законопроекті. Первісний законопроект, тобто мій, пропонує створити такий фонд. Фонд – це спеціальна установа, яка займається фінансуванням окремих проєктів в сфері демографічної політики. По суті головна задача фонду залучити небюджетні кошти для фінансування конкретних проєктів, реалізацію яких може відчутти конкретна людина. Тобто йдеться насправді про маленькі проєкти в масштабах держави, які допомагають втілити державну демографічну політику в конкретних результатах для реальних людей. Ці маленькі проєкти в сукупності і мають вирішити проблеми конкретних людей, які в сумі призведуть до глобальних змін у країні.

Фінансування демографічної політики в альтернативному законопроекті. Передусім передбачається, що окремі проєкти, спрямовані на демографічний розвиток, фінансуються самою Національною демографічною агенцією, це стаття 10. Для цього вона залучає кошти з різних джерел, у тому числі позабюджетних, це стаття 13. Це суперечить статтям 2-3 Закону "Про джерела фінансування органів державної влади", за якими не допускається фінансування держорганів за рахунок інших коштів, крім коштів державного бюджету.

Окрім того, розподіл грантових коштів через ЦОВВ містить в собі ряд обмежень, пов'язаних з контролем за ними і конкретних результатів у рамках бюджетних періодів. Саме тому для фінансування подібних проєктів держава, зазвичай, використовує незалежні фонди такі, як Український культурний фонд або Український інститут книги. Ми колись їх створювали і вперше запроваджували такий механізм, який ефективно працює.

Ці законопроекти (це вже висновки), хоч і спрямовані на однакові цілі, мають різну філософію.

Первісний законопроект, тобто мій і колег, які зі мною його підписали, передбачає піднесення значення демографічної політики на найвищий рівень. Для чого створюється окреме міністерство, запроваджується позиція віцепрем'єр-міністра з питань демографії і запроваджується координація діяльності інших міністерств та ЦОВВ для реалізації демографічної політики.

Альтернативний передбачає зниження рівня ключового органу в цій сфері до звичайного ЦОВВ, що автоматично накладає цілу низку обмежень, в першу чергу відсутність повноважень самостійно формувати, реалізовувати державну демографічну політику, бо за чинним законодавством ЦОВВ виконують лише окремі функції для реалізації державних політик, які окреслюються профільним міністром. А який це має бути міністр у законі не вказано.

Крім того, первісний законопроект запроваджує створення Фонду відновлення демографічного потенціалу. Фонд не має обмежень на залучення позабюджетних коштів, які мають звичайні ЦОВВ, і може впроваджувати більш гнучкі політики щодо видачі грантів для фінансування конкретних проєктів. Тобто утворюється та сама модель, як я вже говорив, за прикладом Українського культурного фонду, Інституту книгу.

Я не наполягаю на тому, що наш законопроект є ідеальним. І очевидно, я і співавтори готові до будь-якої конструктивної критики. Але, на наш погляд, первісний законопроект у його початковій стадії, запропонований для першого читання, має всі механізми необхідні для ефективної реалізації державних проблем через те, що демографічна політика на сьогодні і знелюднення України – це друга проблема після проблеми оборони. Бо мета Путіна фактично, щоб Україна знелюдніла. І ми маємо зробити так, щоб ті люди, які знаходяться, як за кордоном України, так і внутрішньо переміщені особи, мали один орган, куди вони можуть звертатися, бо зараз працюючи з ними і допомагаючи їм, а я веду таку діяльність, у них є проблема, що вони постійно повинні звертатися до багатьох органів з різних питань, це і Мінсоцполітики, і Мінохорониздоров'я, і Міносвіти, і Міністерство оборони, яке відповідає за мобілізацію, це безліч різних відомств. І ідея полягала в тому, щоб об'єднати в ці функції і підняти координацію цієї роботи до рівня віцепрем'єра як ключової проблеми знелюднення України і нашого майбутнього.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Микола.

Я хотів би запросити до доповіді автора законопроекту 11424 Галину Третякову. Галина, я вас прошу.

ТРЕТЬЯКОВ Г.М. Дякую. Вітаю вас. Дякую, пане Княжицький, за критику альтернативного законопроекту, на який ви сконцентрувалися. Власне, я думаю, що вам треба було свою концепцію представляти більше ніж критикувати альтернативний.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. *(Не чути)*

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Я перепрошу, я вас не перебивала.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Можете перебивати, я дозволяю. Дякую. Вибачте, більше не буду.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Ви мене збиваєте з думки. Водночас я погоджуюсь з автором основного законопроекту про те, що проблема є нагальною, водночас він абсолютно правий, що механізм реалізації пропонується зовсім інший.

Ну, по-перше, хочу сказати, що демографічна політика як така є наскрізною. І автор основного законопроекту зараз презентуючи свій і мій альтернативний, він сказав, що цим займається починаючи з безпеки, тому що демографія – це впевненість в тому, що можна народити дитину, яка залишиться в Україні, і впевненість в тому, що все в неї в цій дитині буде гаразд з освітою, з соціальним забезпеченням, з пенсійним забезпеченням, з трудовим правом, з міграційною політикою, що буде, якщо така дитина отримає громадянство якесь інше, а потім повернеться до України. То єсть демографічна політика – це така штука, яка зачіпає багато чого, хоча ціль одна – це збільшення народонаселення, або зменшення його як ставив колись Китай. Китай колись ставив зменшення там свого народонаселення, отримав наслідки такої політики. Тому збільшення народонаселення України як такої, це завдання демографічної політики, якою має займатися кожне міністерство. Саме тому в програмі Ukraine Facility створення стратегії демографічної політики є однією з засад отримання нами як Україною чергових траншів по фінансуванню того боргу, який є у нас, в тому числі по соціальних проблемах. Звісно, що Міністерство соціальної політики займає одну із речей його орган і його фронт-офіси Пенсійний фонд, Управління соціального захисту населення, фронт-офіс Міністерства економіки в частині Державного центру зайнятості – це все органи влади, які допомагають людині, яка потрапляє в складні життєві обставини, що власне має приводити до впевненості в тому, що якщо людина потрапляє в складні життєві обставини, що власне має приводити до впевненості в тому, що якщо людина потрапляє в складні життєві обставини, то держава їй допоможе.

Тому міністерства, яке б не займалося демографічною політикою бути не може, а саме тому забирати повноваження окремих міністерств і концентрувати його в новому міністерстві – це є, на мій погляд, помилкою. Так само, як вважала в 2019 році і вважаю наразі, що створення і погане функціонування Міністерства ветеранів саме тому і погано функціонує в українських реаліях, не зважаючи на те, що є в Америці, у Великій Британії, в Хорватії, в Південній Кореї і таке інше, що воно без традицій, без тільки концентрації якихось незрозумілих функцій, воно призводить до того, що ми не отримуємо ефект реального захисту ветеранів в цьому випадку.

На завтра, якщо ми зробимо одне міністерство, повідбираємо якісь функції у міністерств, які сьогодні існують, в Законі "Про центральні органи виконавчої влади", в Законі "Про Кабінет Міністрів України", то в цьому випадку відповідно ми не отримуємо тієї мети, якої хоче добитися автор основного законопроекту. Водночас, при створенні такого міністерства, автор основного законопроекту пише, що грошей на його фінансування не потрібно і власне його законопроект не містить техніко-економічного обґрунтування, а скільки це буде коштувати, більше того, не є зрозумілим, які конкретно заходи буде приймати, ну крім опрацювання стратегії, буде займатися це міністерство. Він абсолютно правий, що міністерство створює politics, політику, має бути виконавчий орган або виконавчий орган і рухи, які імплементують, executive authority, які це імплементують і має бути орган, який контролює..

В моїй моделі контролює відповідно функцію те міністерство, яке ним займається, а те, що стосується виконавчої влади – цим має займатися демографічна агенція, яка має в першу чергу розуміти, чим живе домогосподарство. Власне Національне демографічне агентство було запропоновано в комітеті соціальної політики ще законопроектом 3515. На сьогоднішній день Держкомстат, який займається опитуванням домогосподарств не дає політкам, політичним посадам, не дає розуміння, яким чином живе домогосподарство. Навіть формування прожиткового мінімуму відбувається не на конкретних кейсах конкретних домогосподарств конкретного складу, а відбувається за методологією, яка була започаткована в радянські часи і ми не хочемо відійти до якихось інших речей. Власне, сьогодні там голосів на його прийняття у другому читанні в частині формування прожиткового мінімуму на інших засадах ми поки що не маємо у Верховній Раді України, а тому не виносимо цей законопроект на друге читання, та і уряд не дуже там розуміє, яким чином змінювати ці моделі, бо вони суттєво зачіпають всі інституціональні засади держави.

Тому я запропонувала до того, як створювати окреме міністерство, запропонувала зробити агенцію, яка би була руками Кабінету Міністрів і була би хабом. В першу чергу, на мій розсуд, для того, щоб сконцентрувати звітність щодо того, скільки ми витрачаємо в кожному міністерстві бюджетних програм для того, щоб цю демографію нашу підняти.

Наприклад, у нас сьогодні немає зведеного звіту, що ми робимо по виплатах "дитячих" грошей. Що ми в результаті цього отримуємо? Навіть оцей кейс, який з речами, коли дитина народжується, який ми начебто для сталого батьківства робимо, аналізу, яким чином ці бекі-боксы впливають на демографічну політику ми теж не маємо. Як політики не маємо, я абсолютно

впевнена, що цього немає там прем'єр-міністр, не мають міністри інші, а тому ми не можемо розуміти, як політику демографічну далі впроваджувати, у зв'язку з цим, що була якась невизначеність. І на відміну від Верховної Ради, де демографічна політика чітко закріплена за комітетом Потураєва, там чітко це розписано. Водночас, серед центральних органів виконавчої влади такого розподілу на сьогодні не існує або частини розповсюджені по всіх міністерствах. Саме тому була необхідність створення органу – агенції вищого рівня в структурі управління Кабінету Міністрів, який би робив хаб з тих програм, які існують в різних міністерствах звітності і аналізував, яким чином це відображається на житті кожної родини. А ще тому, що демографічна політика, я абсолютно впевнена, вона не може відбуватися так, що ми хочемо, от як держава, щоб жінки народжували, а дітей було побільше. Тобто, як каже наш цей агресор, да, який каже, половина родин має бути багатодітними, каже Путін для російських громадян.

І я абсолютно теж впевнена, що демографічна політика ще стосується зменшення прав жінок, і нам під час впровадження будь-яких політик треба дуже сильно дбати про те, що ті права, які отримали жінки, вони не можуть бути зменшені. Бо жінки отримали електоральне право і навчання, і на власний час, який вони витрачають на батьківську відпустку, і на всі речі, які, в тому числі ми запроваджували на нашому комітеті, що стосується трудового права з точки зору захисту роботодавця, материнства. Бо Європа теж відходить від захисту саме гендеру жінок, переходить до захисту саме стану материнства. От цього ми ще там достеменно не відійшли.

І тому запропонована інша конструкція і створення Національного демографічного агентства, у якого основне завдання – вивчати чим займаються домогосподарства на постійних засадах. Це не просто соціологічні опитування, це витрати, це економічна діяльність, якою займається домогосподарство. Це досі ми не дозволили домогосподарству провадити економічну діяльність. Так як в Європі без реєстрації ФОПів, а саме, коли домогосподарство веде економічну діяльність. Ми досі маємо застарілу економічну модель, яку тягнемо з советських родин.

Тому, на мій погляд, перед тим як думати про незрозуміле міністерство з незрозумілим лідером, з незрозумілою стратегією потрібно спочатку зібратися всією нацією і це зробити. Ukraine Facility це простимулював і цю політику на себе перебрало Міністерство соцполітики, вони демографічну стратегію опрацювали, вони її оприлюднили більше ніж три місяці тому і вона знаходиться на обговоренні, водночас на дві третини чи на три чверті цієї демографічної політики, вона є міграційною. Оця частина – міграційна політика, вона теж у нас не врегульована. Не врегульована ще тому, що ми в

19-му році передали трудові права на Міністерство економіки і захисти людей найманої праці і державний центр зайнятості відповідно знаходиться там, хоча він фінансується не за рахунок державного бюджету, а за рахунок грошей соцстраху, щоб це ж є невластивими для будь-якої моделі соціального страхування європейської.

Водночас весь цей клубок потрібно починати вирішувати через створення агенції, яка почала б це, наводити лад. І концентрацію на Кабінет Міністрів, який має стратегію прийняти, відповідно до стратегії випрацювати план заходів, в яких буде залучене кожне міністерство. Не відбирати повноваження, бо автор основного законопроекту вважає, що міністерство має називатися демографії і діаспори. Відповідно яким чином міністерство буде відбирати функцію Міністерства закордонних справ щодо роботи з діаспорою; яким чином наші органи міністерства, які працюють на території України, крім МЗС, я маю на увазі, вони мають відібрати в МЗС функціонал щодо українців, які знаходяться за кордоном?

Тому діаспорою має займатися інше міністерство. І я не прихильник того, щоб ця функція перекочувувала до створеного нового міністерства без створення якихось засад і традицій роботи з демографією. І ще раз наголошу, в Кабінеті Міністрів такої традиції роботи з демографічною політикою нема. Це окремі кристали, які потрібно об'єднувати і, на мій погляд, це потрібно робити саме через Національну демографічну агенцію.

Я не буду читати записку, но бюрократичними фразами, я можу це читати. Власне, я хотіла своїми фразами розповісти про те, про що ми думаємо з 2019 року, і що ще не імplementовано у виконавчій владі. Тому безпосередньо там аналіз основного законопроекту і чим він відрізняється, теж наведено у пояснювальній записці, я думаю, що всі про нього можуть прочитати. Але трудове право, інфраструктура, розвиток домогосподарств як таких – вони окремим міністерством започатковані бути не можуть. Зокрема навіть, якщо ми кажемо про домогосподарства як суб'єкт економічної діяльності, то це робота Міністерства фінансів, тому що вони там ФОПами займаються, а Європа хоче їх канібалізувати, щоб їх там не було. Національна стратегія доходів передбачає, що ми, ФОПи як явище мають зникнути з поля України як такого. Так от перед тим, як щось там скасовувати, потрібно створити альтернативний інструмент економічної діяльності, де був б послаблений тиск податків, і це домогосподарство, яке є в будь-якій європейській країні. І це домогосподарство ми традиційно з советских часів не вивчаємо, не робимо, а тому впровадження такої демографічної стратегії, на мій погляд, може бути реалізовано тільки через створення спочатку такого хабу, а саме агенції в Кабінеті Міністрів, вивчити,

набрати людей, які можуть експертно це робити, а потім думати, чи буде це тягнути на створення окремого міністерства, чи ні, чи потрібно його створювати, чи ні, зробити захід для Кабінету Міністрів, виокремити і сконцентрувати всі програми, які ми вже робимо. Ми багато чого робимо, економічних програм і ідеологічних, реклама маю на увазі, пропаганда дітей. Щонайменше у нас дуже багато навіть народних депутатів, які мають у складі своїх родин троє, четверо, п'ятеро, шестеро дітей, дуже багато. Ми, до речі, мало приділяємо увазі саме рекламуванню таких видів домогосподарств, де і жінка, і чоловік вміють справлятися і з своїми кар'єрами, і з тим, щоб вирощувати дітей, які потім стануть основою нашої України як такої.

Тому, да, і в моєму законопроекті є чіткий розрахунок, техніко-економічне обґрунтування, скільки це може коштувати і який функціонал це робити. Я не хочу сказати, що мій законопроект ідеальний, тим більше, що двох тижнів для подачі альтернативного законопроекту абсолютно недостатньо для того, щоб сформувавши таку політику, вона має дискутуватися в тому числі з Кабінетом Міністрів і з усією провладною командою, тим більше, що ми знаходимося у владі і опозиції з паном Княжицьким, тому це альтернативні речі, які можуть конкурувати. Водночас я вдячна автору основного законопроекту, що він підняв цю тематику, а саме форма реалізації структурної стратегії, яку ми приймаємо. Бо після прийняття стратегії форма реалізації – це друга штука, яка є надзвичайно важливою для реалізації тієї чи іншої стратегії, її теж потрібно в суспільстві дискутувати.

Все. Да, я ще хочу сказати, що дуже цікаві коментарі і на основний, і на альтернативний законопроекти щодо точки зору впливу лібертаріанців на створення такого міністерства або такої агенції. То є ті, хто відносяться до лібертаріанської течії, вони всі кажуть про те, що створення такого міністерства чи такої агенції, – це незалежно від того, чи там у основного автора, чи альтернативного, – воно призведе до того, що демографії у нас не буде. Як завжди, знаєте, коли держава береться за регулювання якихось речей, то в цьому випадку ми можемо наразитися на зовсім іншу реакцію суспільства. Тому що ще раз, демографія – це воля кожної людини. Народити дитину, витрати на неї свій власний час на розвиток саме дитини, не свій. Дуже часто наші жінки витрачають саме час на виховання дітей, нехтуючи тим, що їх власний розвиток не завжди закінчується так, як вони собі це мріяли.

Тому це дуже таке комплексне завдання, яке вирішити створенням міністерства не уявляю за можливе взагалі як таке. Тим більше, що сама є

мамою чотирьох дітей і бабусею п'ятьох онуків, тому вважаю, що от... ну, це теж аргумент до того, як я бачу як українка цю демографічну політику і вплив держави на мою родину. Як я би народжувала дітей для того, щоб мені держава гроші далі, – ні, я ніколи цього не робила. Я це робила, тому що держава регулювала моє домогосподарство чи мою родину, – ні, мені непотрібна така регуляція з точки зору нав'язування і з боку держави того чи іншого.

І міграційна політика в нас теж виписана дуже скупю і...

_____. Дякую, Галю, ми чуємо.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Да, дякую, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Галино, вам за доповідь.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане голово, якщо дозволите, коротко уточнити, дві хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо коротко, да, прошу вас.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. По-перше, мій законопроект, він не пропонує забирати якісь функції, це має вирішувати Кабінет Міністрів. Він дійсно пропонує розробляти стратегію, а на рівні Кабінету Міністрів це може бути лише віцепрем'єр.

І я виходжу з того досвіду, який маю, тому що моя громадська організація, де я є засновником, ми побудували 11 центрів для тимчасово переміщених осіб в 11 містах. І щодня мої помічники пишуть від них звернення в усі ці міністерства, точно так само, як і для біженців українських, які виїхали за кордон. І я з ними багато радився, і оскільки ці звернення губляться між різними міністерствами, то їх треба випрацьовувати, я би виходив з того. І я не ділю на владу й опозицію, тому що разом зі мною законопроект підписували представники влади і наш комітет там є головним, і там є більшість представників влади. Я думаю, що під час війни це не зовсім доречно, бо тут ми всі єдині. Я повністю підтримую слова Президента України, який говорив, що демографічна політика є зараз пріоритетом держави, він окремі звернення з цього приводу робив. Перекоаний, що на рівні агенції вирішити це питання, яке Президент ставив, просто неможливо.

Дякую.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Я теж відреагую. Я перепрошую, пане голову, пане Михаил, можна я відреагую?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, прошу вас.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Теж в основному законопроекті зроблено акцент саме на внутрішньо переміщених осіб і на тих, хто знайшов тимчасовий прихисток. Це не біженці, це люди, як і українці, які знайшли тимчасовий прихисток за кордоном, ця помилка дуже часто робиться, це не біженці. Водночас демографічна політика з точки зору біженців в Америці, наприклад, або внутрішньо переміщених осіб в інших країнах змінює демографічний рельєф того чи іншого регіону і впливає на трудові ресурси. Як такої демографічна політика проблемами ВПО не займається, цим у нас займається віцепрем'єр Верещук, відповідно Міністерство тимчасово окупованих територій, вони цим займаються.

І тому, якщо потрібно створювати окреме міністерство щодо захисту цих людей, то це зовсім інше міністерство, це не міністерство демографії, це кардинально методологічна помилка. Внутрішньо переміщеними особами займаються інші. А як зробити так, щоб у вас нове міністерство перебрало всі функції від інших, не забираючи ці функції від міністерства, а тільки дублюючи, я теж не розумію. Тоді у вас буде створено міністерство з дублюючими функціями, яке буде потребувати двоякого фінансування, так як ми зробили, до речі, в Міністерстві ветеранів. У нас дуже багато проблем з тим, що Міністерство ветеранів дублює функціонал, наприклад, Міністерства охорони здоров'я. І так само буде, якщо ви не відберете якусь функцію у когось, а зробите її просто новою, то в цьому випадку ваш закон, він відбере цей функціонал у інших міністерств. Це велика помилка.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Так я хотів би надати слово Вікторії Подгорній.

ПОДГОРНА В.В. Да, у мене просто є репліка до вас, колеги. Знаєте, я от слухаю вас, питання не тільки в тому, які інститути будуть займатися цим питанням, політика взагалі може будуватися, як екосистема і взаємодія різних інститутів. І це, в принципі, сучасний підхід, який є не тільки в Європейському Союзі впроваджується, а в багатьох сферах. В той же *(Нерозбірливо)* цифрової політики не один комітет і не одна комісія займається цими питаннями, там цифровізація, скажемо так.

Демографічна політика у вас, як на мене, в обох законопроектах немає фокусу на майбутнє. Тому що демографія, як ніщо інше пов'язане з питаннями майбутнього. Це називається у світі, я вхожу в асоціацію, така світова асоціація, там навіть Сенегал, там африканці дуже активно представлені, це називається (*Нерозбірливо*). Вони займаються якраз питаннями в тому числі демографії, міграції, там близькими до того предмету законопроекту, де вони розглядають питання, вирішення питання демографії та міграції через питання політиків в інтересах майбутніх поколінь. В законопроектах, якщо чесно, ви подивіться на них через фокус майбутнього. По-перше, там повинна бути прописана, як функції політики і прогнозування як інструменти досягнення цієї політики, і в тому числі те, чим ми займаємося безпосередньо, там Жмеренецький ініціює форсайт, це обов'язкова побудова сценарію політики майбутнього в цій сфері. І тоді я б сказала, такий фокус він надасть більше позитиву законопроекту для того, щоб насправді вирішити це питання. Тому що, якщо дивитися в майбутнє, це простіше бачити, як потрібно будувати теперішню політику, як зробити її краще, щоб вона насправді призвела до того, щоб у нас покращилась демографічна ситуація. Це моя особиста репліка, тепер рішення комітету.

Відповідно до пояснювальних записок до законопроектів метою законопроекту 11424 є створення ефективного законодавства, яке б дозволяло державі не лише розробляти, але і втілювати в життя державну демографічну політику.

Законопроект 11424-1 визначає основи та напрямки державної демографічної політики, враховуючи міжнародні стандарти та найкращі практики. Цей закон спрямований на подолання демографічної кризи, відновлення демографічного потенціалу та забезпечення добробуту громадян України, як в країні так і за її межами.

Міністерство цифрової трансформації у своїх висновках до законопроектів зазначило про необхідність і доопрацювання з метою приведення у відповідність до законів України про відкритість використання публічних коштів та про доступ до публічної інформації. Потребують доопрацювання норми щодо подання для оприлюднення звіту про використання коштів у рамках проекту для оприлюднення на єдиному вебпорталі використання публічних коштів, а також щодо розміщення на офіційному вебсайті фонду для відкритого доступу у формі відкритих даних. А також на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних переліку проєктів, які реалізуються фондом.

Більше детальні пропозиції, зауваження викладені у висновку комітету. Враховуючи наведене, пропоную підтримати висновок законопроекту та

ухвалити: рекомендувати Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки та розгляду проектів законів реєстраційний номер 11424 та реєстраційний номер 11424-1.

Друге. Направити висновок про розгляд зазначених законопроектів до Комітету з питань гуманітарної та інформації політики. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вікторія. Є пропозиція підтримати рішення, що було озвучено Вікторією Подгорною та проголосувати.

Хто – за? Проти? Утримався?

Дякую. Рішення прийнято.

Дякую, колеги, що приєднались і представляли свої законопроекти.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Дякую, колеги. Дякую, що слухали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, а ми йдемо далі. У нас є питання в "Різному" про звернення до Кабінету Міністрів України щодо не зміни системи оподаткування для ФОПів, які надають доступ до мереж.

Я б хотів би надати слово Володимирі Ар'єву.

_____ . А можна уточнити, це про провайдерів?

АР'ЄВ В.І. Дивно, що мені. У нас Сергій Сергійович проводив круглий стіл, оскільки я був учасником тої наради через Zoom, я хочу сказати, що я не почув жодних аргументів від... Для того, щоб дійсно малі провайдери були переведені на загальну систему оподаткування. Єдині аргументи, які там висувалися від великих провайдерів, це те, що всі абсолютно мають платити, от ті, хто займаються одною сферою діяльності, мають платити податки за однаковими принципами. Тоді в мене, я ж висловив питання, а, якщо у нас, якщо діяти за таким самими принципами, то, наприклад, МХК і "Наша ряба" та крафтовий виробник курятини або Сільпо і маленький магазинчик в селі так само мають бути урівнені в податках. Але це означатиме, що малі в порівнянні з великим просто не виживуть при таких обсягах, при їхніх обсягах. І аргументація щодо того, аби все ж таки зберегти спрощену систему оподаткування для малих і середніх провайдерів, як на мене, була абсолютно слушною. Інша справа, що тут треба подивитися і ліквідувати схеми, коли один великий провайдер складається із багатьох малих. Але це система, ну це питання вже розслідування БЕБ, або, на жаль, податкової адміністрації, яка ще поки наділена такими повноваженнями, які їй не повинні бути

властивими. Але це вже зовсім інша сфера діяльності, тому що йшлося не про боротьбу із ухилянням, із ухилянням від оподаткування, а про те, щоб зібрати більше податків із провайдерів, які працюють на ринку. Так не працює. Так не буде. І тому я пропоную комітету, щоб ми звернулися до Кабінету Міністрів від імені комітету, щоб боролися не з провайдерами, а боролися із схемами. А малих і середніх провайдерів, які часто або в малих містах, або навіть в сільській місцевості забезпечують інтернетом не чіпали, бо інакше вони просто, ну їм буде не вигідно працювати. І в результаті величезні території в Україні опиняться без якісного інтернет-забезпечення. Хоча це, наприклад, для великих провайдерів мобільного зв'язку дуже вигідна історія. Проте, давайте згадаємо, от я наведу свій приклад. У мене, там де я живу є малий провайдер, який забезпечує мені оптоволоконним зв'язком, а під час відключень, якісний інтернет. При цьому ані Водафон, ані Київстар в цей час не працюють. І, якщо ми зараз не захистимо малих провайдерів, вони просто закриються і ми опинимося в ситуації, коли країна опиниться взагалі без зв'язку, без доступу до інтернету. В наших умовах, це я вважаю, що це просто так не може бути. Тому я пропоную ухвалити це рішення, а також, можливо, дати доручення, робоче доручення секретаріату визначити для нашого комітету, для народних депутатів, які закони, сконтактуватися із секретаріатом Комітету з питань податкової і митної політики, чи можна паралельно йти шляхом внесення змін до законодавства, які б не дали можливості Міністерству фінансів і Державній податковій адміністрації трактувати КВЕДи, ті ж самі, в різних напрямках, що є базою сьогодні для цієї ситуації. Давайте таким чином це зробимо і плюс дати доручення секретаріату підготувати для нас пропозиції щодо змін до чинного законодавства, які б могли ліквідувати саму базу для таких двочитань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимире. Колеги, є що додати, якщо ні, так, прошу.

_____. *(Не чути)*

АР'ЄВ В.І. Так, є можливість, тому що в даному раз ці ФОПи вони координуються, в тому числі, і фінансово, скажімо так, сплачують і координуються і сплачують фінансово до одного центру.

А це, звичайно, в деяких моментах не просто зробити тому що це така схема, по якій працює дуже відомий всім "Епіцентр", торговий центр "Епіцентр", і на яку при всіх владах на цю схему закривають очі. І тому в даному разі тут можна це зробити, я думаю, що є інформація завжди, хто так

працює, було би просто бажання. Але це не означає, що реальні малі і середні, да, підприємства...

_____. Ні, я ж не про те, а те, що вони дискредитують малих, тому що великі видають...

АР'ЄВ В.І. Але не йшлося навіть, у рішенні Кабміну не йдеться про це, навіть про це не йдеться. Ідеться суто... в рішенні, точніше, не Кабміну, перепошую, а податкової адміністрації про це не йдеться. Ідеться лише про те, щоб перевести всіх на загальну гребінку, так причесати і перевести на загальну форму оподаткування.

Боротися треба не з цим, не з малими і середніми провайдерами, які чесно працюють, а з оцими конгломератами тими, які створюються з використання цих можливостей. І це вже питання ефективної діяльності Бюро економічної безпеки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимире.

Колеги, є пропозиція підтримати рішення, що було озвучено Володимиром Ар'євим. Так, включаючи протокольне доручення до секретаріату комітету. І я б ще добавив за підсумками зустрічі робочої групи з операторами і проголосувати. Хто – за? Проти? Утримався?

Дякую, рішення прийнято.

Так, усі питання вичерпано на сьогодні. А, прошу.

_____. Колеги, я ще маю одне питання невеличке. У нас же в цьому місяці має бути виїзний комітет, ми його проводимо так, як планували, Сумщина, на Сумщину?

(Загальна дискусія)